

ҚАРАЛДЫ:
Педагогикалық кеңес
отырысында
Хаттама №1
«29» «08». 2024

КЕЛІСІЛДІ:
«Балбөбек-1» бөбекжай-
балабақшасы» ЖШС әдіскері
«29» «08». 2024

БЕКІТЕМІН:
«Балбөбек-1» бөбекжай-
балабақшасы» ЖШС
менгерушісі «29» «08». 2024

Бұйрық №1
Балбөбек-1
балабақшасы

«Ұлттық қазына-ұлттық тіл» вариативтік бағдарламасы

(«Балбөбек-1» бөбекжай балабақшасының «Қызғалдақ» мектепалды топ
тәрбиеленушілеріне арналған вариативтік бағдарлама)
(5 жастағы балалар)
(38 сағат, аптасына 1 рет)
2023-2024 оқу жылы

Құрастырған: .Сексембаева М
Тәрбиеші

**«Қызғалдақ» мектепалды тобының
«Ұлттық қазына-ұлттық тіл» вариативтік бағдарламасы бойынша
рецензия**

«Ұлттық қазына-ұлттық тіл» вариативтік бағдарламасының басым міндеті – өз елінің салт-дәстүрін білетін, құрметтейтін, бойында ұлттық құндылықтар қалыптасқан, ана тілінде еркін сөйлей алатын тұлға қалыптастыру. Осы негізде ұлттық қазынамыз арқылы әсемдікті игерген, сұлулықты сезінген, құндылықтарымызды қастерлей білетін қазіргі заман тәрбиеленуші қалыптасады. Вариативтік бағдарламасы арқылы этнопедагогика бағытына сәйкес түрлі салт-дәстүрлер мен ырым-тиымдарды, санамақтар мен мақал-мәтелдерді үйренуге ерекше көңіл бөлінеді. Мектеп жасына дейінгі балалар салт-дәстүрлер туралы сұрақтар қойып, оларға жауап іздеуді үйренеді. Вариативтік бағдарламасы бірнеше мазмұнға бөлінеді. Бірінші желі жалпы салт-дәстүрмен танысуға бағытталса, екінші желі салт-дәстүрді өмірде тиімді қолдануға бағытталған. Осы мақсатта бөбекжайдың «Қазақ тілі» бөлмесі ертеде ата-бабаларымыз күнделікті тұрмыста пайдаланған ұлттық бұйымдар, тұрмыстық заттар, ұлттық киімдермен, киіз үй жабдықтарымен, мал әбзелдерімен жабдықталған. Кабинет этнопедагогика бағытында тәрбие беру ортасы - кішкентай бүлдіршіндеріміздің ұлтымыздың салт-дәстүрін, әдет-ғұрпын, тұрмыс-тіршілігін естіп қана қоймай, көздерімен көріп танып білуіне жағдай жасайды. Балабақша ойын баласының таным ордасы. Сондықтан бағдарламаның тағы да бір ерекшелігі - балалар тәрбиешінің нұсқауынан кейін жаңа білімді алу үшін немесе оны бекіту үшін, немесе оны практикалық тұрғыда пайдалану үшін өз икемі, қызығушылығы бойынша орталықтарда жұмыс жасайды. Орталықтар балалардың жас ерекшеліктеріне байланысты өзгеріп отырады.

Түсінік хат

Ерте кезде қазақ халқында бала тәрбиелеуге арналған қоғамдық орындар балабақшас, мектеп болмаса да, ата-аналар тәрбиені бесікте жатқан кезінен бастап-ақ халықтық жырлар мен әңгіме, ертегілер салт-дәстүр, әдет-ғұрып, мақал-мәтелдер арқылы бере бастаған. Олар қызық-қызық ертегілер, ұзақ-ұзақ жырлар, тыйым сөздер, еңбек арқылы балаларының бойында жақсы қасиеттерді дамытқан. Сөз өнерінің әдемі кестелері олардың сөздік қорын байытып, бірте-бірте мағыналы да, мәнді сөйлеуге жаттықтыра білген.

Тәрбие - бүкіл адамзаттың алтын бесігі, ал қазақ педагогикасының өткені ата-бабаларымыздың асыл сөздерінде, салт-дәстүрінде жатыр. Дала мектебінің тәрбиесі ананың сүтімен, бабаның қанымен ұрпақ бойынан өз жалғасын тауып отырды, өмір қиындығы төзімділікке баулыды. Ана сәбиін өмірге қалай баулыса, ұлт өз ұрпағының тарих көшінен қалмауын қадағалайды. Жазуымыз бірнеше мәрте өзгергенімен ұлттық тәрбие жойылмады. Туған халқымыздың тарихы, салт-дәстүрлері ұлттық тәрбие негізінде ұрпақтан-ұрпаққа, сан ғасырлар бойы сары майдай сақталып, аманат болып қалып отырды.

Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндеті-ұлттық және жалпы адамзаттық қазыналар, ғылым мен практиканың жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыру үшін қажетті жағдайлар жасау», - деп ерекше атап көрсетілген. Осы Заңның 8-бабында «Білім беру мекемелеріндегі тәрбиелеу бағдарламалары этномәдениет элементтерімен байытылады», - делінген.

Халқымыз «Қисық біткен талды жастайынан түземесе, буыны қатқан соң оның көлеңкесі де қисық болып тұрады» деп бекер айтпаса керек. Осыған байланысты бүгінгі бүлдіршіндерді жетілген азамат етіп тәрбиелеу, балабақша жауапкершілігін де арттыра түсуде. Себебі біздің халқымыз үшін бала тәрбиесі бүкіл зиялы қауымның, бүкіл қоғам шұғылданатын ұлағатты істің тұтас бір кешеніне айналып отыр. Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін ұлттық мектептер, балабақшалар ашылып, ондағы оқыту мен тәрбиелеу бағдарламасына өзгерістер енгені белгілі. Сондықтан да халықтық педагогиканы оқу қызметтерінде, оқу қызметінен тыс тәрбие жұмыстарында қолданып, оны тәрбиеленушілердің бойына сіңіру – біздің басты міндетіміз. Ол үшін ұлттық білім беру жүйесінде негізгі мына екі бағытты ұстанғанымыз жөн:

1. Ұлттық педагогиканың негізінде тәрбиеленушілерге білім мен өнеге берудің тиімділігін көтеру.
2. Халықтық тәрбиенің ықпалы мен пайдасын ұқтырып, ұлттық сана сезім тұрғысынан тәрбиеленушілерді тәрбиелеу.

Ең алдымен, жас ұрпақ бойында отаншылдық сезімді ояту үшін тәрбие үрдісінде этнопедагогиканы тиімді қолдана білуіміз қажет. Ал қазақ этнопедагогикасының негізі – халық педагогикасы. Халық педагогикасының арқауы – ауыз әдебиеті мен халықтың салт-дәстүрлері. Ал, бұл асыл мұраларды бала тәрбиесінде орынды пайдалана білу тәрбиеленушілерімізді халықтық педагогиканы толық меңгеруіне зор ықпалын тигізеді.

Вариативтік бағдарламасының өзектілігі:

- Ел жастарының патриоттық сезімін, білім мен біліктілігін, дағдыларын, ізгілікті қасиеттерін, дүниетанымдық көзқарасын, жағымды мінез-құлық нормалары мен сыпайы этикалық қарым-қатынастарын ұлттық тәрбие арқылы қалыптастыруға мүмкіндік береді.

- Туған жерге, отанына деген сүйіспеншілігін қалыптастырады.

Вариативтік бағдарламасының мақсаты:

Халқымыздың салт-дәстүр, әдет-ғұрып, ырым-тыйымдарын және ұлттық ойындарды тәрбиенің көзі ретінде пайдаланып, ата – бабаларымыздан қалған асыл мұра, алтын қазынасын кейінгі жас ұрпаққа үлгі етіп, санасына жеткізу. Бөбекжайдағы өзге ұлт өкілдері балаларын салт-дәстүрмен бірге қазақ тілін құрметтеп, оны түсіну және қазақ тілінде сөйлеуге, салт-дәстүрді құрметтеуге үйрету, тәрбиелеу. Тәрбиеленушілер бойында ұлттық құндылықтарды қалыптастыру.

Вариативтік бағдарламасының міндеттері:

- Өркениетті елдер қатарынан орын алу жолындағы күресте рухани қазынамызды қазақтың өзіне ғана тән имандылығымен, сипатымен көрсету;
- Әдет-ғұрпымызды тәрбиеленушілер бойына сіңіріп, дарыту, рухани байлығы мол жан-жақты азамат тәрбиелеу;
- Тәрбиеленушілердің ұлттық рухын көтеріп, бойында дархан мінез қалыптастыру;
- Ұлттық ойындармен ойната отырып, салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- қазақтың ұлттық болмысын құрайтын ұлттық құндылықтарымызды анықтау;
- ұлттық құндылықтарымызды классификациялау;
- ұлттық құндылықтар негізінде берілетін тәрбие түрлері, білім беру мазмұны, тәрбие мен білім берудің әдіс-тәсілдерін жетілдіру;
- ұлттық тәлім-тәрбие тарихын, ұлттық өнер-мәдениетті танып-білу;

Вариативтік бағдарламасын меңгертуде қолданылатын әдіс-тәсілдер:

- Тренинг;
- Ойын;
- Рефлексия;
- Логикалық жаттығулар.

Аталған әдіс-тәсілдер бөбекжайдағы тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне сәйкестендіріліп пайдаланылады.

Сөздік әдістері:

- көркем әдебиеттерді оқу;
- педагогтың айтуы бойынша ертегі кейіпкерлерін тауып, жұмбақтарды шешу.

Ойын әдістері:

- әртүрлі ойындарды ұйымдастыру (сюжетті-рольді, қимылды);
- дидактикалық, драматизациялық.

Практикалық әдістер

- балалардың нәтижелі қызметін ұйымдастыру;
- ертегілерді, әдеби шығармалардың үзінділерін қою;

- балалармен көрнекі құралдар жасау.
- Жұмыс жүйесін құру барысында келесі негізгі бағыттарға ерекше назар аудардым:
- танымдық-ойын-сауық бағыты балаларды әр түрлі ертегі кейіпкерлерімен таныстыру адам қызметінің осы компоненттерге ойын-сауық түрінде әсер ету мақсатын қояды.
 - Практикалық бағыт-практикалық істермен байланысты салт-дәстүрлерді сахналау, көрсету.

Вариативтік бағдарламасының өнімі

Салт-дәстүр, әдет-ғұрып халықтың рухани өзегі, тілінің тірегі, мәдениетінің арқауы. Ғасырдан - ғасырға, ұрпақтан-ұрпаққа ауысып келе жатқан ата-дәстүрлердің желісін үзбей халқымыздың асыл мұрасы ретінде бағалап, оларды көздің қарашығындай сақтап, ілгері дамытып отыру өркенді де өнегелі іс. Болашақта ел тұтқасын ұстар азаматтардың өнегелі тәрбиесі – бүгінгі күн тәртібінде тұрған маңызды мәселелердің бірі.

Халық ауыз әдебиетін ұйымдастырылған іс-әрекетінде қолдануда мынадай ерекшеліктерін атауға болады:

- 1) баланы ойната отырып күлдіру, күлдіре отырып өмірге үйрету жағы көзделеді;
- 2) баланың ішкі дүниесіне ой санасына бірден әсер ететін күшті де мағыналы бейнелер алынуы керек. Балаларды өмірдің жақсы болашағына қанаттандырып, шарықтатып отыру. (батырлар, Қожанасыр, Алдаркөсе)
- 3) балаларды алдымен оқиғаның туындауына, кейіпкерлер мінезінің әр жақты дамуына қызықтыру,
- 4) халық ауыз әдебиетін қолданғанда оның мазмұны, идеясы балалардың белсенділігін арттырып, өз өмірінің жарқын болашағын тануға үйретуі тиіс,
- 5) халық ауыз әдубиетін ұйымдастырылған іс-әрекетінде қолданғанда, баланың сүйіспеншілігін, өз ұлтына деген патриоттық сезімін оятып, баланың сөздік қорын байытуға көмектеседі.

Вариативтік бағдарламасының құрылымы:

Ұлттық құндылықтар негізінде тәрбиелене отырып баланың құзіреттілігі қалыптасады.

Вариативтік бағдарламасы мазмұнының базалық мазмұнының ерекшелігі:

Базалық білімді пайдалану арқылы балалардың қызығушылығын, талпынуын арттыра отырып, өздігінен жаңа білім алуына жағдай жасалады, құзіреттілігін қалыптастыру көзделеді.

Вариативтік бағдарламасын меңгерту формалары:

- Жекелеме жұмыстар,
- Орталықтардағы дербес жұмыстар,
- Топтық жұмыстар,
- Ұжымдық жұмыстар.

Вариативтік бағдарламасының тиімділігін бағалау критерийлері

- Тәрбиеленушінің шығармашылық белсенділігінің жүйелі болуын үнемі қадағалап отыру.
- Меңгеретін тақырыптарды тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне са

беріп отыру керек.

- Өзге ұлт балаларына мемлекеттік тілде меңгеруіне мүмкіндік беру.
- Жекелеме және топтық жұмыстар жүргізу.
- Ата-аналармен жұмыс түрлерін ұйымдастыру, іс-шараларға катыстыру.
- Өдіс-тәсілдерді жүйелі қолданып отыру керек.
- Тәрбиеленушінің жетістігін әрқашанда мадақтап отыру керек.

Вариативтік бағдарламасын тиімді түрде жүзеге асыруда кездесетін кедергілер, болуы мүмкін қиындықтарды болжау:

1. тәрбиеленушілердің бөбекжайдан жиі қалуы;
2. ата-аналардың өз балаларына көп уақыт бөлмеуі;
3. өзге ұлт балаларының қазақ тілін тез меңгере алмауы.

Қорыта келгенде, бүгінгі күнде болашақ ұрпақты саналы да, әдепті тәрбиелеу үшін ең алдымен тәрбие ережелеріне сүйене отырып, ұлттық дәстүрімізді, дінімізді, ата-бабаларымыздан қалған насихат мұраларын балалардың санасына сіңіре білу балабақшаның басты міндеті. Тәрбиенің көзі-ата бабамыздан қалған дана сөздер десек, біздер яғни тәрбиешілер-сол насихаттарды жүргізушілерміз. Бұл қоғам алдындағы үлкен міндетіміз десекте болар. Жоғарыда айтылған жұмыстардың жемісі ретінде төмендегідей нәтижеге жетпекпіз.

Күтілетін нәтижелер:

- Салт-дәстүрді меңгереді.
- Ата-бабамыздың күнделікті тұрмыста қолданып, қазіргі таңда ұмытылып бара жатқан заттар мен бұйымдарды танып біледі.
- Ана тілін жетік меңгеріп сөздік қорлары молаяды.
- Ұлттық ойындар арқылы дене қозғалысы қалыптасады, түрлі жаттығуларды меңгереді.
- Ұлттық әшекейлермен зергерлік бұйымдарды көру, жасау арқылы шығармашылық қабілеттері дамиды.
- Үлкенді құрметтеп, кішіге қамқор бола білетін, отансүйгіш, ұлтжанды тұлға қалыптасады.

Балалардың жастары: мектепалды тобы (5 жастағы балалар)

Мерзімі: 1 жыл

Білім беру қызметінің тәртібі:

Вариативтік бағдарламасы аптасына 1 сағат күннің екінші жартысында өтіледі. Ұзақтығы балалардың жас ерекшелігіне қарай:

Мектепалды тобы: 20-25 мин.

Ата-аналармен жұмыс:

1. Әңгіме.
2. Материалды іріктеу кезінде кеңес беру.
3. Сарапшылар ретінде әрекет етеді.

«Ұлттық қазына-ұлттық тіл» вариативтік бағдарламасының бойынша

**«Қыңғалақ» мектепалды тобының
перспективалық жоспары**

№	Тақырып	Сағат саны	Уақыты
1	«Кел, балалар, оқылық!» өлеңі Ы.Алтынсарин	1	07.09.2023ж
2	«Біздің балабақшада» өлеңі Мұтафар Өлімбаев	1	14.09.2023ж
3	«Ойдан шыққан әңгіме» әңгіме құрау	1	21.09.2023ж
4	«Не деу керек?» өлеңі Ө.Дүйсенбиев	1	28.09.2023ж
5	«Отбасындағы сыйластық» әңгіме	1	05.10.2023ж
6	Төрт түлік туралы түсінік	1	12.10.2023ж
7	Төрт түлікке байланысты ойындар	1	19.10.2023ж
8	Төрт түлікке байланысты тиым сөздер	1	26.10.2023ж
9	«Атасының ақылы» әңгімесі С.Сейтенов	1	02.11.2023ж
10	Ұлттық киімдер туралы түсінік	1	09.11.2023ж
11	Ұлттық бас киім-тақия, тымак	1	16.11.2023ж
12	Қыз бала киімдері	1	23.11.2023ж
13	Киіз үй оның құрылымы	1	30.11.2023ж
14	«Қасқыр мен ит» ертегісі	1	07.12.2023ж
15	Киіз басу	1	14.12.2023ж
16	Сандық, кебеже	1	21.12.2023ж
17	Сәнді ою-өрнек	1	28.12.2023ж
18	Әшекей бұйымдар:білезік, жүзік	1	04.01.2024ж
19	Шолпы, сырға, алқа	1	11.01.2024ж
20	Ұннан жасалынатын тағамдар	1	18.01.2024ж
21	Ас-адамның арқауы	1	25.01.2024ж
22	Шәй-ішсең, көңілің жәй	1	01.02.2024ж
23	Қазақтың ұлттық сусындары: қымыз, шұбат, айран	1	08.02.2024ж
24	Қонақ келсе-құт	1	15.02.2024ж
25	Ұлттық аспаптар туралы түсінік, домбыра.	1	22.02.2024ж
26	Қорқыт-қобыз	1	29.02.2024ж
27	Менің әжем	1	07.03.2024ж
28	Жетіген – жеті әуен	1	14.03.2024ж
29	«Екі әтеш» ертегісі.	1	28.03.2024ж
30	«Ақылды лақ» ертегісі	1	04.04.2024ж
31	Әдептілік-әдемілік	1	11.04.2024ж
32	Қарты бар үйдің- қазынасы бар.	1	18.04.2024ж
33	Сәлем-сөздің анасы	1	25.04.2024ж
34	Жеті - қасиетті сан	1	02.05.2024ж
35	«Жақсылық пен жамандық» ертегісі	1	16.05.2024ж
36	«Мұрагер» ертегісі	1	23.05.2024ж
37	«Әке мен бала» әңгіме Ы.Алтынсарин	1	30.05.2024ж

«Ұлттық қазына-ұлттық тіл» вариативтік бағдарламасының мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	«Кел, балалар, оқылық!» өлеңі Ы.Алтынсарин	Балаларды Ы.Алтынсариннің өлеңімен таныстыра отырып, жақсы оқуға, ойнай отырып білім алуға үйрету;
2	«Біздің балабақшада» өлеңі Мұзафар Әлімбаев	Мұзафар Әлімбаев өлеңімен таныстыра отырып, балабақша туралы, ондағы жүріс-тұрыс ережелері туралы түсінік беру.
3	«Ойдан шыққан әңіме» әңгіме кұрау	Қиялдап, ойдан әңіме құрауға үйрету; Тілдерін дамыту. Өз ойларын жеткізе білуге тәрбиелеу.
4	«Не деу керек?» өлеңі Ә. Дүйсенбиев	Балаларды өлеңнің мазмұнымен таныстыра отырып, кішіпейілділікке, үлкенді сыйлауға тәрбиелеу.
5	«Отбасындағы сыйластық» әңгіме	Балаларға отбас құндылығы, ондағы туысқандық қарым-қатынас, сыйлыстық туралы әңгімелеу.
6	«Төрт түлік туралы түсінік»	Балалардың төрт түлік мал туралы түсініктерін кеңейте отырып, халқымыздың төрт түлікті дәріптеген өлең жырлар, әңгімелер арқылы танымын, жан-жануарлар туралы түсініктерін арттыру; жылқылардың басқа малдардан айырмашылығын таныту, сөздік қорын байыту, тіл байлықтарын дамыту, ұлттық тағамдар түрлері туралы ұғымын пысықтап, тиянақтап, көбірек білуге ынталарын ояту;
7	Төрт түлікке байланысты ойындар	Үй жануарлары туралы түсініктерін тереңдету. Үй жануарларының төлдерін ажыратып айтуға, олардың қалай дыбыстайтынын меңгерту. Төрт түліктің пайдасы, олардан алынатын өнімдермен таныстыру.
8	Төрт түлікке байланысты тиым сөздер	Төрт түлік мал өрісімен, тіршілік табиғатымен, қадір-қасиетімен таныстыру. Төрт түлікті қадірлеуге баулу. Төрт түлік туралы тиым сөздер арқылы танымын, ойын, тілін дамыту.
9	Ұлттық киімдер туралы түсінік	Балаларға ұлттық киімдер туралы түсінік беру. Ұлттық киімдердің суреттерін, тігілген дайын үлгілерін көрсету арқылы ұлттық киімдер туралы ұғымдарын кеңейту. Ұлттық киімдер туралы алғашқы ұғымдарын қалыптастыру.
10	Ұлттық бас киім-тақия, тымақ	Балалардың ұлттық киімдер туралы

		түсініктерін кеңейту. Ұлттық бас киімдер тақия мен тымақты таныстыру. Балалардың суреттерін, тігілген дайын үлгілерін көрсету арқылы ұлттық киімдер туралы ұғымдарын кеңейту. Ұлттық киімдер туралы алғашқы ұғымдарын қалыптастыру.
11	Қыз бала киімдері	Балаларды киім түрлерімен таныстыру, ұл мен қыздың киімін ажырата білуге үйрету. Балаларды тазалыққа, көркемдік талғамдыққа, ұқыптылыққа, қайырымдылыққа, бір-бірімен дос болуға тәрбиелеу.
12	Киіз үй оның құрылымы	Балаларға қазақ халқының баспанасы киіз үй туралы түсінік беру. Киіз үйдің қажеттілігін, пайдасын және құрлысын таныстыра отырып, оны қалай тігу жолдарын үйрету арқылы киіз үй туралы ұғымдарын кеңейту, дамыту.
13	«Қасқыр мен ит» ертегісі.	Балаларға ертегіні тыңдата отырып, мазмұнын түсіндіру. Әңгімедегі жағымсыз кейіпкердің бейнесін саусақ театры арқылы көрсете отырып, қасқыр – жағымсыз, ит – жеті қазынаның бірі екенін айтып түсіндіріп, дүниетанымын кеңейту.
14	Киіз басу	Балаларға қазақтың тұрмысы киіз үй жасауы, туралы түсінік беру. Өскелең ұрпаққа ата-баба дәстүрін насихаттау. Жүнмен, киізбен жұмыстың адам денсаулығына пайдасы туралы кеңінен түсінік беру.
15	Сандық, кебеже	Балаларға қазақ халқының қол өнері туралы мәліметтер беру. жан-жақтылыққа, шеберлікке, ізденімпаздылыққа баулу, балаларға киіз үй жиһаздары сандық, кебеже туралы түсінік беру.
16	Сәнді ою-өрнек	Қазақ халқының сәндік қолданбалы өнері жайлы балабыларға жалпы мағлұмат беру, таныстыру. Балаларды сәндік қолданбалы өнер туындыларымен жұмыс істеуді үйрету. Ұлттық өнер ерекшеліктерін сезіну қабілеттерінің қалыптасуына ықпал ету.
17	Әшекей бұйымдар: білезік, жүзік	Балалардың ұлттық зергерлік бұйымдар туралы алған білімдерін пысықтау, қортындылау. Зергерлер елін есаяхат жасату арқылы алған білімдерін пайдалана білу еп-

		дағдыларын дамыту. Өзіндік жұмыс істей білу қабілеттерін шыңдау. Зергерлік бұйымдар туралы білімдерін, түсініктерін кеңейту. Ұлттық өнерді бағалай білуге тәрбиелеу.
18	Шолпы, сырға, алқа	Зергерлік бұйымдар туралы білімдерін, түсініктерін кеңейту. Ұлттық өнерді бағалай білуге тәрбиелеу.
19	Ұннан жасалынатын тағамдар	Балаларға ұннан жасалатын дәмдер жайлы түсіндіру, нанның түрлерімен таныстыру.
20	Ас-адамның арқауы	Балаларды дастархан басында сақталатын салт-дәстүрмен, ырым-тиымдармен таныстыру. Ұлттық тағамдарымыздың қасиетімен және ыдыс-аяқтармен таныстыру, балалардың тілдерін дамыту, сөздік қорларын дамыту, балаларды салт-дәстүрді сақтауға, ұлттық тағамдарды қастерлеуге, ас ішу тәртібін есте сақтауға тәрбиелеу.
21	Шәй-ішсең, көңілің жәй	Адамды сыйлаудың бір көрінісі шәйді баптап беру, оны ұсыну жайлы балаларға мағұлмат беру. Рухани жан дүниесін дамыту. Шәйдің пайдасын түсінуге, еңбекті бағалай білуге тәрбиелеу.
22	Қазақтың ұлттық сусындары: қымыз, шұбат, айран	Балаларға қазақ халқының ұлттық сусындарымен таныстыру, ойлау қабілетін, сөздік қорын дамыту.
23	Қонақ келсе - құт	Балаларға ыдыстармен тағамдардың аттарын айтуды үйрету, оларды ажыратуға жаттықтыру. Қонақ күту ережелерімен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Үлкенді сыйлауға, құрмет көрсетуге, қонақжайлыққа баулу.
24	Қазақтың ұлттық ыдыстары	Балаларға ыдыстармен тағамдардың аттарын айтуды үйрету, оларды ажыратуға жаттықтыру. Қонақ күту ережелерімен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Үлкенді сыйлауға, құрмет көрсетуге, қонақжайлылыққа баулу.
25	Ұлттық аспаптар туралы түсінік, домбыра.	Ұлттық музыкалық аспаптар туралы мәлімет беру, домбыраның шығу тарихымен таныстыру. Балалардың ой-өрісін дамыту. Ұлттық музыкалық аспаптарға

		сүйіспеншілікпен карауға, ұлттық өнерді құрметтеуге тәрбиелеу.
26	Қорқыт-қобыз	Балаларға қобызға арналған күйлер, күй атасы-Қорқыт жайлы түсінік беру. Қобыз аспабымен таныстыру. Қобыз күйлері арқылы балалардың сана сезімін, ой-өрісін кеңейту. Өткен заман мен қазіргі заманды сабақтастыра отырып баланың өмірге көзқарасын қалыптастыру.
27	«Менің әжем»	Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті. Артикуляциялық және дауыс аппаратын, сөйлеуде тыныс алуды, фонематикалық естуді, анық және қалыпты қарқынмен сөйлей білуді дамыту. Қазақ тіліне тән ө, ү, ұ, і, дыбыстарын жеке, сөз ішінде анық айтуға баулу. Қоршаған ортадағы жанды, жансыз табиғат туралы түсінік беру.
28	Жетіген – жеті әуен	Әр аспаптың шығу тарихы жайлы түсінік беру, жасалу ерекшелігі, дыбыс бояуын түсіндіріп, ұлттық аспап туралы білімдерін жетілдіру, балалардың есте сақтау қабілеттерін дамытып, музыкалық аспаптарда ойнай білу қабілеттерін дамыту.
29	«Екі әтеш» ертегісі.	Ертегіні тыңдай білу; Өз түсінігін жүйелі айта білуге баулу; б Көркем әдебиетке деген қызығушылығын арттыру.
30	«Ақылды лақ» ертегісі	Ертегі мазмұнын зейін қойып тыңдауға үйрету; Балалардың сөздік қорын молайту; Көркем әдеби тілде сөйлеуге тәрбиелеу.
31	Әдептілік-әдемілік	Балаларды әдептілікке баули отырып, әдептілік сөзінің мағынасын ашып түсіндіру, балалардың есте сақтау қабілеттерін дамыту, эстетикалық тәрбие бере отырып әдептілікке тәрбиелеу.
32	Қарты бар үйдің- қазынасы бар.	Қарт деген кім, қарттар күнінің аталып өтілу мақсаты неде екенін түсіндіру; балалардың ой-санасын дамыту, танымын кеңейту; Жасы үлкенді сыйлауға, халқымыздың дәстүрін қадірлеуге, мейірімділікке, кішіпейілділікке тәрбиелеу.
	Сәлем-сөздің анасы	Балалардың сыйластық қарым-қатынас дағдыларын дамыту. Халқымыздың салт – дәстүріндегі инабаттылық ережесі туралы түсініктерін тереңдету арқылы балаларды сәлемдесу мәдениетіне, үлкенді сыйлауға, имандылыққа тәрбиелеу.

34	Жеті - қасиетті сан	Жеті санының қасиетімен таныстыра отырып, мағынасын ашу; сөздік қорын молайтып, есте сақтау, шығармашылық қабілетін дамыту, танымын кеңейту
35	«Жаксылық пен жамандық» ертегісі	Жаксылық пен жамандықты ажырата білуге үйрету, жаксылық жасаудың адами қарым-қатынастағы мәнділігін түсіндіру. Жаксы істер жасай білу іскерліктерін дамыту;
36	«Мұрагер» ертегісі	Балалардың сұрақ-жауап арқылы түсінгендерін айта білуге, ертегіні сахналап ойнай білуге баулу. балалардың ой-санасын дамыту, сөздік қорын молайту танымын кеңейту;
37	«Әке мен бала» әңгіме Ы.Алтынсарин	Қазақтан шыққан тұңғыш ағартушы Ы.Алтынсариннің шығармашылығы туралы білімдерін қалыптастыру, тыңдай білу, әңгімелей білу іскерлігін дамыту;

Әдістемелік ұсыныстар

Мектепке дейінгі балалардың этнопедагогикалық тәрбиесін ең алдымен адамгершілік-рухани тәрбие ретінде қарастыру керек, өйткені адам өзінің тарихымен, салт-дәстүр, әдет-ғұрпын, өткенін білмей, келешекте дамып, жетілуі екіталай. Өткен тарихын біле отырып, келешекке бет бұрады. Этнопедагогикалық тәрбие жүйесі педагогтердің алдына мынадай міндеттерді қояды:

- салт-дәстүр, әдет-ғұрыптың қаншалықты маңызды екенін түсіну;
- этнопедагогикалық тәрбие арқылы балаларды адамгершілікке, мейірімділікке тәрбиелеу;
- балалардың тыйым сөздерді түсіну арқылы жаман әдеттерден жирену сезімдерін дамыту;

Мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік білім беру стандартын мектеп жасына дейінгі балалардың тіршілік әрекетін ұйымдастыру мен мазмұнын анықтауға талдай отырып, мен мектепке дейінгі балалардың этнопедагогикалық білім алуын барлық білім беру салалары бойынша жүзеге асыруға болатын деген қорытындыға келдім.

Денсаулық дандыларының мазмұны:

- Ұлттық ойындар арқылы дене қозғалысын, қимыл белсенділігін арттыру;

Коммуникативтік дағдыларының мазмұны:

- Салт-дәстүрді көрсете отырып, рольдерге бөлініп ойнауды үйренеді;
- Сөздік қорын, тіл байлығын дамыту;
- Әңгімелеп айтуға үйрету;
- Логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.

Танымдық дағдыларының мазмұны:

- балалардың ой-өрісін кеңейту;
- Отан, табиғат ерекшеліктері туралы түсініктерін қалыптастыру.

Шығармашылық дағдыларының мазмұны:

- Қолөнер бұйымдарына қызығушылықтары арта отырып, мамандық таңдауға көмегі тиеді;
- Ертегілерді тыңдай отырып, оларды сахналауды үйренеді.

Әлеуметтік дағдыларының мазмұны:

- қоғамда қабылданған нормалар мен құндылықтарды меңгеруге;
 - эмоционалдық көңіл-күйді, оның ішінде ертегілер, жұмбақтар арқылы табиғи объектілерге қатысты көңіл-күйді дамыту;
- Білім беру салаларының нақты мазмұны балалардың жас және жеке ерекшеліктеріне байланысты және балалардың этнопедагогикалық бағыттағы қызметінің әр түрлі түрлерінде іске асырылады.

Білім беру мекемесінде орта:

- танымдық іс-әрекет, эксперимент жасау, зерттеу объектілерін жүйелі бақылау;
- табиғат құбылыстарына қызығушылықты күшейту;
- экскурсиялар, қазақ тілі кабинетіндегі сабақтар;
- баланың адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру;

Этнопедагогикалық тәрбие беру мақсатында көрнекіліктер ретінде киіз үй, үй жиһаздары, ыдыс-аяқтар, ұлттық киімдер, зергерлік бұйымдар пайдаланылады. Ұлттық киімдер мен заттардың ұйымдастырылған іс-әрекетінде пайдаланылуы балалардың көздерін үйретіп қана қоймай, бұл бұйымдар жайлы біраз мағұлмат алып, аттарымен танысып әрі не үшін қолданылатынынан да хабардар болуға мүмкіндік береді. Салт-дәстүрлер баланың дүниеге келген күнінен бастап өмір баспалдақтарындағы әрбір қадамында пайдаланылады. Балалардың тілдік қорының молайып, өз ойларын толық жеткізе білуге деген құлшынысының артуы, сахналық қойылымдарға қатысып, шығармашылық ізденіске талпынуы-қол жеткен жетістіктеріміз. Бағдарламаның маңыздылығы балаларды ортаңғы топтан бастап өз-өзін ұстай білу мәдениетіне, туыстық, достық, жолдастық қарым-қатынастарға, табиғатты, қоршаған ортаны сақтау, адамгершілікке, әдептілікке, әдемілікке тәрбиелеуде, олардың ой-өрісін, санасын, мінез-құлқын қалыптастыруға тиімді әсер етеді. Осы бағдарлама балалардың салт-дәстүрлерді тереңірек үйренуіне, өз еліне, халқына деген сүйіспеншілік сезімдерінің оянуына, қазақ халқының ертегі, аңыздарына деген қызығушылықтарының артып, сахналық қойылымдарға қатысуына жол ашады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңы. 27.07.2007ж, Астана Ақорда.
2. Бала құқықтары туралы Конвенция.
3. Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты
4. Қазақстан Республикасындағы білім беруді дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
5. Жеті қазына. Алматы. 2001 жыл.
6. Отбасы және балабақша №2 2012 жыл
7. Бала тәрбиесі №2 2009 жыл